

Buitenlesdag

GOODPLANET challenges

INLEIDING

De natuur is zó mooi, ze ruikt lekker, ze is aangenaam en ... ze doet ons leven ! De biodiversiteit biedt ons zeer waardevolle dingen: voedsel, kleding, medicijnen en nog veel meer. De natuur voorziet ons van fruit, groenten, vis en vlees. Veel van onze kleding bestaat uit natuurlijke vezels. Als er bijvoorbeeld geen katoenplant meer zou zijn, zou dit het einde van je katoenen T-shirts betekenen! En zonder biodiversiteit zouden veel geneesmiddelen die plantensubstanties bevatten niet gemaakt worden.

Alle soorten zijn belangrijk en moeten beschermd worden. Het verlies van een enkele soort kan een ecosysteem uit balans brengen en leiden tot het verdwijnen van andere levensvormen.

Vaak is een plekje natuur verwoest of vervuild. Terwijl wij haar eigenlijk horen te beschermen ! Gelukkig kunnen we met een paar kleine gebaren al een groot verschil maken !

Natuurlijk is de beste manier om te leren hoe je de natuur kan behouden haar beter leren kennen. Daarvoor moeten we uiteraard naar buiten ! Een les buiten de schoolmuren is ideaal hiervoor : genieten van de natuur, observeren van wilde planten, bomen inspecteren op straat, herfstbladeren verzamelen, veren of lege slakkenhuizen zoeken... er valt zo veel te ontdekken !

Voordat we naar buiten trekken kunnen we alvast nadenken over wat we kunnen doen om de planeet te beschermen. Nemen we een tussendoortje mee naar onze buitenles? Of houden we tegelijk ook een picknick? Laat ons dan ook daarrond wat keuzes maken; een zakje chips of een appel? In een plastic zakje of in een rieten mand? Deze kleine gebaren tellen zeker mee onze mooie planeet en de natuur die ons omringt te beschermen. Denk ook aan voorgaande challenges 'Zero afval' en 'Eet lokaal'.

FOCUS

Deze pedagogische fiche kan je gebruiken om met de kinderen te werken rond het thema 'Buitenlesdag'. Het thema biedt een scala aan mogelijkheden: milieu, duurzame voeding, hoe voelen we ons in de natuur....

Voor de leerlingen van de **derde graad** van de lagere school stellen we voor om de voedselketen te bespreken, het behoud van de biodiversiteit en een oefening rond de verscheidenheid aan dieren in de natuur.

De verschillende fiches komen tegemoet aan de eindtermen voor het basisonderwijs: leergebied Wetenschap en techniek (1.23-1.26; 1.6-1.7) en aan de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren'.

Met de steun van:

ACTIVITEIT 1 : De voedselketen

Biodiversiteit is essentieel voor alle levensvormen op onze planeet. Ook voor mensen. Het verdwijnen van een soort leidt vaak tot een kettingreactie. Door te werken met voedselketens besef je hoe belangrijk alle elementen zijn.

- Print het werkblad per leerling
- Neem de tijd om uit te leggen wat een voedselketen is, op basis van het voorbeeld op de eerste pagina.
- Kinderen hoeven enkel het instructieblad te volgen en in te vullen.

ACTIVITEIT 2 : Behoud van de biodiversiteit

Biodiversiteit beschermen vereist dat iedereen meedoet. En vooral, weet dat het binnen ieders mogelijkheden ligt ! Iedereen kan op zijn eigen niveau iets betekenen door middel van enkele eenvoudige dagelijks gebaren. We hoeven zelfs niet noodzakelijkerwijs onze manier van leven diepgaand te veranderen.

- Druk een vragenlijst af per leerling.
- Geef hen de tijd om de test in te vullen.
- Bespreek en verbeter samen.

ACTIVITEIT 3 : Een plant kweken, dat vraagt tijd

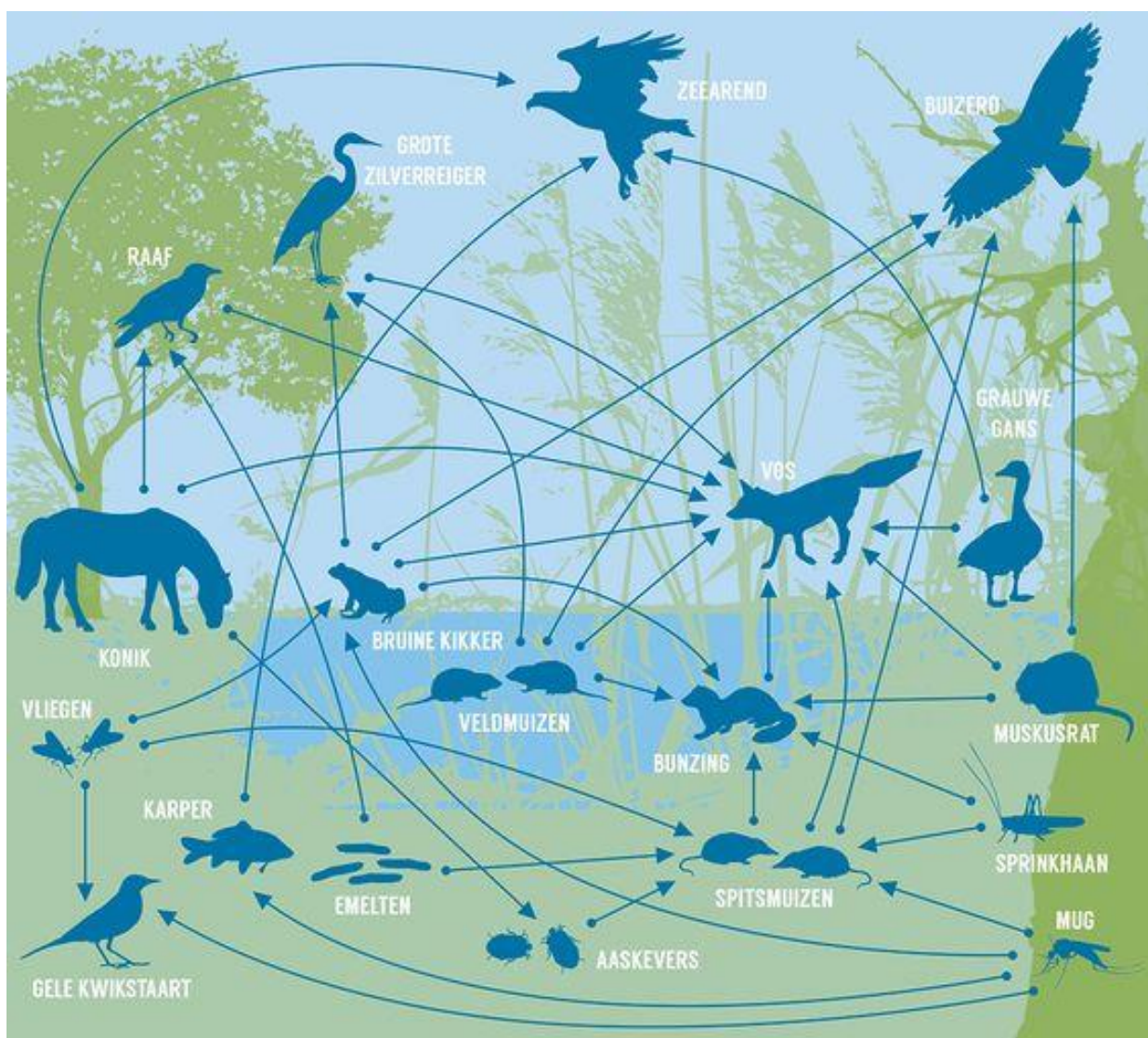
Deze oefening laat de kinderen toe te begrijpen wat er voorafgaat aan de groenten of fruit die ze in de supermarkt vinden. Een plant laten groeien vraagt tijd, zon, water, een goede omgeving... Laat, indien mogelijk, deze invulfiche gepaard gaan met wat praktijk: handen in de aarde, in de schooltuin of in potjes 😊.

DE VOEDSELKETEN

Al wat leeft is verbonden aan elkaar via een voedselketen. Een voedselketen is een patroon dat het pad van het voedsel van de groene plant naar het grootste roofdier aangeeft, volgens de vereenvoudigde vorm van een ketting waarin elke soort zich voedt met dat wat hem voorafgaat in de keten.

De pijl → betekent "wordt gegeten door".

Voorbeeld van een voedselketen: gras → konijn → vos.

1. Wie eet wie ? Gebruik de informatie op de tekening om drie voedselketens te noteren.

.....

.....

.....

2. Stel je voor dat er geen gras of boom meer is. Welke dieren zouden er verdwijnen? Rechtvaardig je antwoord.

.....

.....

.....

3. Ken je nog een andere voedselketen die niet in de tekening wordt getoond? Noteer hieronder :

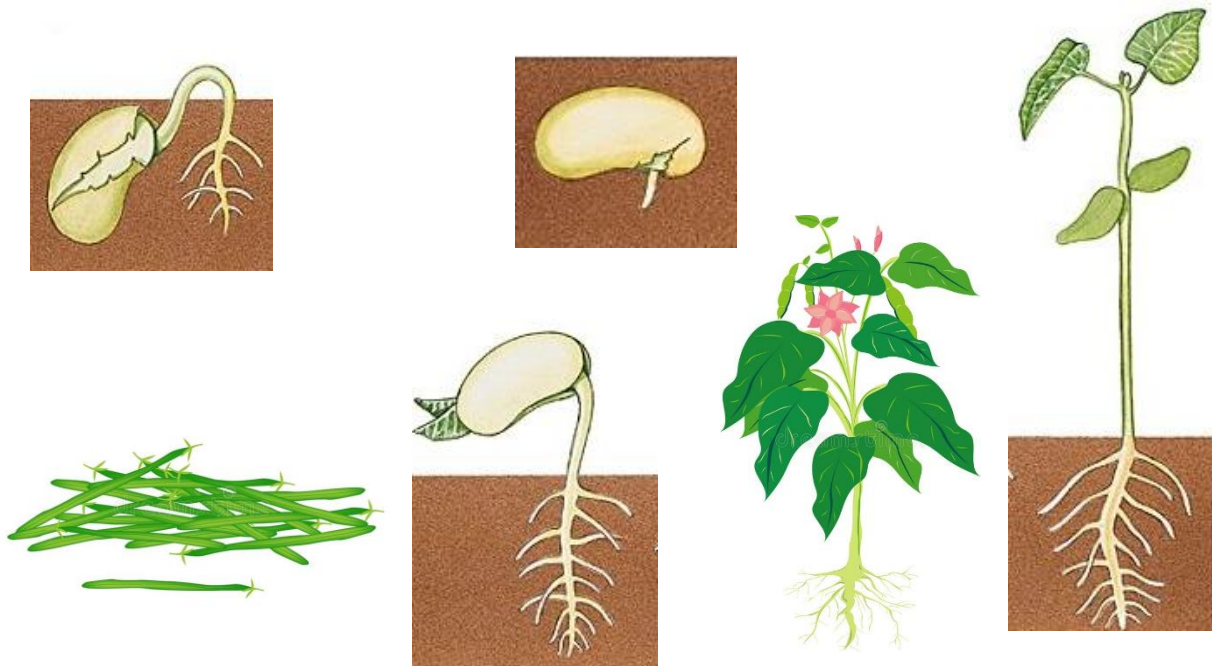
.....

Behoud van de biodiversiteit : doe de test !

1. Je gaat eten bij je oma en je wil haar wat bloemen geven.
 - a. Je geeft haar een bos rozen want dat vindt ze geweldig !
 - b. Je geeft haar een rozenstruik.
2. Het is zomer : muggentijd ! Om te voorkomen dat je wordt gestoken...
 - a. Plaats je muggenramen en -deuren en misschien een net boven je bed.
 - b. Gebruik je een spuitbus tegen insecten.
3. Tijdens een wandeling met je familie besluit je om een "natuur"-schattendoos te maken.
 - a. Tof ! Je verzamelt paddenstoelen, plukt bloemen en stopt insecten en regenwormen in een potje.
 - b. Leuk ! Je verzamelt veren, dode insecten, lege schelpen en veel voorkomende bloemen.
4. In je tuin,
 - a. Maai je alle netels weg : het is onkruid dat alleen maar plaats inneemt.
 - b. Laat je nog wat netels over ... brandnetel is erg populair bij vlinders, je kan er lekkere soep van maken en dient ook als pesticide en kunstmest!
5. In de zomer hou je van wandelen in een park vlak naast een meer. Er zijn veel eenden.
 - a. Je voedt ze niet met brood omdat ze dan misschien niet meer op zoek gaan naar ander voedsel (zoals insecten) en aan voedingstekorten lijden.
 - b. Je geeft ze elke dag brood! Het is te warm om iets anders te eten te vinden.
6. September ! De school herbegint en het is tijd om je boekentas te maken !
 - a. Je kiest ongebleekte notitieboekjes van gerecycled papier, gerecycleerde kartonnen mappen en een gom van natuurlijk rubber.
 - b. Het blijft al gelijk waar de producten vandaan komen, zolang ik maar de nieuwste modieuze look heb !
7. Wanneer je terugkomt vanop vakantie breng je een cadeautje mee voor je zusje:
 - a. Je kiest een exotische plant om de biodiversiteit van planten in België te vergroten.
 - b. Je brengt geen enkel dier of plant mee terug, ze overleven het misschien niet in onze streken of aarden hier zodanig goed zodat ze inheemse soorten overheersen !
8. Tijdens je zondagmiddagwandeling geef je de voorkeur aan:
 - a. Altijd op de aangegeven paden blijven om de lokale fauna niet te storen.
 - b. De planten aan de kant wat plat trappen om bestaande paden te verbreden.

ACTIVITEIT : Een plant kweken, dat vraagt tijd !

- A. Zet de prentjes hieronder in je juiste volgorde door een cijfer van 1 tot 6 bij te noteren.
- B. Vul bij de zinnen onder de prentjes het ontbrekende woord in.
- C. Omcirkel de goede antwoorden

1. Het z..... werd in de aarde geplant.
2. Het begint te k.....
3. De plant komt piepen boven de aarde en zijn w..... worden steviger.
4. De eerste b..... verschijnen en groeien.
5. Meerdere b..... verschijnen, die later veranderen in v.....
6. Tenslotte kunnen we oogsten en eten van deze heerlijke b.....

Omcirkel de goede antwoorden:

Hoeveel tijd denk je dat er nodig is tussen het planten van een zaadje en het oogsten van de boontjes ?

15 dagen – 2 tot 3 maanden – 6 maanden

Wat hebben de boontjes nodig om goed te groeien?

Water

Zon

Suiker

Voedsel

Aarde

Melk

ANTWOORDEN

De voedselketen

gras → slak → egel
Blad → rups → mees → vos
Blad → rups → koolmees → havik
graan → veldmuis → (adder) → buizerd
gras → konijn → vos
aardbei → slak → kikker
blaadjes → sprinkhaan → kikker
eikels → eekhoorn → boomarter
vlierbes → bladluis → lieveheersbeestje → libelle → kikker

Behoud van de biodiversiteit, doe de tets !

1. B
2. A
3. B
4. B
5. A
6. A
7. B
8. A

Een plant kweken, dat vraagt tijd !

- A. Zaadje – kiemen – wortels – blaadjes - bloemen – vruchten – boontjes
- B. Er zijn 2-3 maanden nodig tussen het moment van planten en oogsten van boontjes.
- C. Water – zon – aarde